

Vlaams
Parlement

ingediend op **404** (2014-2015) – Nr. 2
23 juli 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Martine Fournier

over het voorstel van resolutie

van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Andries Gryffroy, Martine Fournier en Jos Lantmeeters

**betreffende de begeleiding, het opvangen
en laten heropstarten van ondernemers
in moeilijkheden**

en over het voorstel van resolutie

van Güler Turan en Bart Van Malderen

**betreffende faillissementspreventie
en een tweede kans voor ondernemers**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Axel Ronse.

Vaste leden:

de heren Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, mevrouw Grete Remen, de heer Axel Ronse, mevrouw Sabine Vermeulen;
de heer Robrecht Bothuyne, de dames Sonja Claes, Martine Fournier, de heer Peter Van Rompuy;
de heer Willem-Frederik Schiltz, mevrouw Emmily Talpe;
mevrouw Yasmine Kherbache, de heer Bart Van Malderen;
de heer Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Hofkens, mevrouw Lieve Maes, de heer Lorin Parys, mevrouw Miranda Van Eetvelde, de heren Paul Van Miert, Peter Wouters;
mevrouw An Christiaens, de heer Jenne De Potter, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Lionel Bajart, mevrouw Martine Taelman;
de heer Rob Beenders, mevrouw Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

404 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

396 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting en bespreking	4
1.1. Toelichting van het voorstel van resolutie van Güler Turan en Bart Van Malderen (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 396/1)	4
1.2. Opmerkingen bij het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties	7
1.3. Toelichting van het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Jos Lantmeeters (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 404/1)	9
1.4. Andere tussenkomsten	11
2. Stemmingen	13
Gebruikte afkortingen	14

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid besprak op 9 juli 2015 het voorstel van resolutie van Güler Turan en Bart Van Malderen betreffende faillissementspreventie en een tweede kans voor ondernemers (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 396/1) en het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Jos Lantmeeters betreffende de begeleiding, het opvangen en laten heropstarten van ondernemers in moeilijkheden (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 404/1).

Eerder besprak de commissie de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Güler Turan, John Crombez en Bart Van Malderen betreffende faillissementspreventie en een tweede kans voor ondernemers. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 284/2.

1. Toelichting en bespreking

1.1. Toelichting van het voorstel van resolutie van Güler Turan en Bart Van Malderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 396/1)

Güler Turan herinnert aan de bespreking van de conceptnota betreffende faillissementspreventie en een tweede kans voor ondernemers op 11 juni 2015. De nu voorliggende resoluties vloeien voort uit de bespreking daarvan. Het lid waardeert de inspanning van de meerderheidsfracties om met een eigen voorstel van resolutie te komen, maar vindt dat er een aantal elementen in ontbreekt.

Conceptnota

De conceptnota van de sp.a-fractie was gebaseerd op de krachtlijnen van de aanbevelingen van de Europese Commissie inzake preventief bedrijfsbeleid en een tweede kans voor ondernemers. De nota ging uit van vier stappen:

- preventie: alles doen om een goede start van ondernemingen mogelijk te maken en vroegtijdig problemen te detecteren. Vlaanderen kan hierin nog stappen vooruit zetten;
- transitieprocedure: een procedure voor ondernemingen die in moeilijkheden dreigen te geraken, met een bredere toepassing van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen. De WCO werd in de vorige legislatuur in de goede richting bijgestuurd maar er wordt nog te weinig gebruik van gemaakt en er ontbreken nog uitvoeringsbesluiten die nodig zijn voor de erkenning van private organisaties voor ondernemers in moeilijkheden;
- faillissementsprocedure: deze wetgeving is federaal, maar uitwisseling van informatie is belangrijk in zowel de preventieve fase als in de faillissementsprocedure. Instanties zoals UNIZO, UCM, NSZ en Graydon pleiten voor een betere uitwisseling van gegevens tussen de curator, de ondernemer en begeleidende organisaties. Het gebeurt nu dat een ondernemer in moeilijkheden slechts een keer met de curator contact heeft, terwijl die ondernemer nochtans over waardevolle kennis over het bedrijf beschikt;
- tweede kans: het stigma dat een faillissement meestal fraudeleus is, moet verdwijnen. De oorzaken van een faling liggen meestal elders. De herstarter moet worden ondersteund en indien nodig een specifieke begeleiding krijgen. Diverse studies tonen aan dat een herstarter meer kans heeft op succes op basis van de opgedane ervaring en de leereffecten daarvan. Herstarters hebben meer aandacht voor de keuzes die ze moeten maken en voor de financiering van hun project. Bij de eventuele herstarters zit een groot potentieel aan economische groei.

De conceptnota bevat zowel aanbevelingen inzake federale als inzake Vlaamse materies, maar voor de fractie van mevrouw Turan is het belangrijk in het kader van het samenwerkingsfederalisme te overleggen over een algemene aanpak.

Burgers noch ondernemingen hebben een boodschap aan discussies over de bevoegdheidsverdeling.

Voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie van de sp.a-fractie is een poging om de conceptnota te vertalen naar aanbevelingen voor de Vlaamse Regering.

Bij de overwegingen wordt onder meer gewezen op het aantal faillissementen dat in Vlaanderen sinds het begin van de economische crisis sterk is toegenomen en, ondanks een recente stagnatie, op een hoog niveau blijft.

29 percent van de Vlaamse starters gaat binnen de vijf jaar failliet. Studies tonen aan dat een gebrek aan financiële basiskennis en een zwak ondernemingsplan belangrijke oorzaken van faillissementen zijn. Dat het attest van basiskennis van bedrijfsbeheer en de toegang tot het beroep nu Vlaamse bevoegdheden zijn, creëert mogelijkheden.

Güler Turan overloopt de vragen aan de Vlaamse Regering in het voorstel van resolutie. Ze merkt daarbij op dat er sinds de indiening van de conceptnota een federaal kmo-plan is opgesteld en dat ook Vlaams minister van Economie Philippe Muyters een herstructurering van de ondersteunende maatregelen voorbereidt. De aanbevelingen zijn niet te gedetailleerd om de minister nog vrijheid te geven bij het uitwerken daarvan, maar het is wel belangrijk dat het preventieve bedrijfsbeleid en de tweede kans voor ondernemers daarin worden meegenomen.

Een eerste vraag is om in nauwe samenwerking met de Federale Regering en aansluitend op het recente federale kmo-plan:

- a) een actieplan op te stellen voor faillissementspreventie en het bevorderen van een tweede kans na een faillissement;
- b) in te zetten op een proactieve detectie van ondernemers in moeilijkheden zodat zij tijdig kunnen worden toegeleid naar ondersteuning op maat;
- c) een systeem uit te rollen dat nog voor de inschrijving bij de Kruispuntbank van Ondernemingen eventuele tekortkomingen in de bedrijfskundige vaardigheden of het businessplan van de aspirant-ondernemer opspoorde en remedieert via opleiding, begeleiding en/of advies op maat. Mevrouw Turan laat hierbij opmerken dat het niet om dwangmaatregelen gaat maar om een mogelijkheid waarop de aspirant-ondernemer wordt gewezen;
- d) een systeem uit te rollen dat ondernemers die zich na een faillissement of stopzetting opnieuw in de Kruispuntbank van Ondernemingen inschrijven, automatisch begeleiding aanbiedt die specifiek gericht is op herstarters;
- e) te zorgen voor meer samenwerking tussen enerzijds het Agentschap Ondernemen en de organisaties die ondernemers in moeilijkheden begeleiden, en anderzijds de rechtbanken van koophandel en hun kamers voor handelsonderzoek, met de bedoeling de ondernemingen die door de rechtbanken van koophandel en hun kamers voor handelsonderzoek worden opgeroepen, te kunnen toeleiden naar de instrumenten van preventief bedrijfsbeleid en ondersteuning door organisaties als Dyzo en schHulp;
- f) te zorgen voor een betere afstemming tussen het preventieve bedrijfsbeleid en de WCO.

Een tweede vraag is om in de leerlijn die ontwikkeld zal worden om ondernemerschap te stimuleren een praktijkgerichte inleiding tot het management op te nemen en daarin aandacht te hebben voor het recht om te falen en het daarna opnieuw te proberen. Het recht om te falen is eigenlijk het recht op een tweede kans. Dat het daarbij niet gaat om frauduleuze ondernemers die de wet trachten te omzeilen of die andere bedrijven schade berokkenen, is volgens mevrouw Turan duidelijk.

De derde vraag gaat over de regelgeving inzake het bewijs van de basiskennis bedrijfsbeheer. Die moet worden hervormd op een manier dat:

- a) de ondernemer over de nodige kennis en vaardigheden beschikt om een eigen bedrijf op te starten en te beheren;
- b) het bewijs enkel geldig is indien het behaald werd door diegene die het dagelijks bestuur over de onderneming uitoefent. Het komt immers voor dat starters iemand inhuren die over een dergelijk attest beschikt. Er moet volgens mevrouw Turan worden onderzocht hoe mensen die niet over een dergelijk attest beschikken ondersteund kunnen worden, want ook bij hen zit er ondernemerspotentieel;
- c) de ondernemer op de hoogte is van de ondersteuning en begeleiding waarop hij een beroep kan doen bij (dreigende) problemen.

Een vierde vraag is het preventieve bedrijfsbeleid niet stop te zetten maar het te hervormen. Het lid weet dat het Comité Preventief bedrijfsbeleid niet goed werkt, maar het kan niet de bedoeling zijn het kind met het badwater weg te gooien. Het beleid kan worden verbeterd door:

- a) de doelgroep niet langer te beperken tot ondernemingen met twintig tot honderd werknemers, maar uit te breiden naar kleine ondernemingen en eenmanszaken;
- b) begeleidingstrajecten minstens drie jaar te laten duren met een frequentie en intensiteit die aangepast is aan het profiel en het project van de ondernemer. Drie jaar kan lang lijken, maar de betrokken organisaties vragen een langdurige begeleiding;
- c) begeleidingstrajecten die persoonlijk advies aan starters combineren met ondersteuning door een netwerk van ervaren ondernemers te stimuleren;
- d) zo veel mogelijk bedrijven waarvan de continuïteit bedreigd is, in een zo vroeg mogelijk stadium van continuïteitsdreiging te bereiken, aan te moedigen om de nodige stappen te zetten om het bedrijf weer gezond te maken en door te verwijzen naar de instanties die hen daarbij het beste kunnen ondersteunen.

Een vijfde vraag aan de Vlaamse Regering betreft het uitrollen van een systeem van boekhoud- en businessplancheques dat ondernemers op een laagdrempelige manier stimuleert om hun financiële basiskennis bij te schaven of op peil te houden.

De volgende aanbevelingen betreffen de financiering:

- het uitrollen van een systeem kortetermijnleningen voor kmo's die geconfronteerd worden met tijdelijke problemen, maar zich engageren om hervormingen door te voeren met het oog op herstel;
- het ontwikkelen van een kredietinstrument dat specifiek gericht is op ondernemers die na een faillissement opnieuw een bedrijf willen beginnen en/of het stimuleren van de financiële instellingen om dergelijk kredietinstrument aan te bieden. Dit punt komt ook terug in het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties. De problematiek inzake toegang tot krediet na een faillissement moet ook worden aangekaart op het highleveloverleg met de banken;
- het blijven stimuleren van onderhandse leningen en mechanismen voor publieke waarborgen, zoals de Winwinlening en de Waarborglening, ook voor herstarters.

De tiende vraag aan de Vlaamse Regering betreft de organisaties die professionele en aangepaste opvang en begeleiding verstrekken aan ondernemers in moeilijkheden en herstarters, zoals bijvoorbeeld Dyzo en schHulp, maar er zijn ook andere organisaties. Het voorstel van resolutie vraagt ze te erkennen, als private organisaties bevoegd voor de begeleiding van ondernemers in moeilijkheden, en ze structureel en financieel te ondersteunen. Ze moeten ook meer bekendheid krijgen, in eerste instantie bij hen die dicht bij de ondernemers staan (cijferbe-

roepen, sociale verzekeringsfondsen en secretariaten, administraties, advocaten, curatoren, handelsrechters enzovoort).

Voorts wordt gevraagd om zowel gefailleerden als ondernemers die vrijwillig hun activiteit hebben stopgezet, te heroriënteren en eventueel te begeleiden naar een herstart.

De verzekering gewaarborgd wonen moet worden opengesteld voor zelfstandigen die onvrijwillig werkloos worden door gedwongen stopzetting of stopzetting om economische redenen. Mevrouw Turan ziet dit als een hiaat in de huidige regelgeving: de verzekering staat wel open voor zelfstandigen die ziek worden maar niet voor hen die om de vermelde redenen hun activiteiten moeten stoppen. Dit kan in overleg met de minister van Wonen worden rechtgezet.

Tot slot wordt gevraagd om sensibiliserings- en communicatiecampagnes te starten om de stigmatisering tegen te gaan en faillissementen uit de taboesfeer te halen, in eerste instantie via de gespecialiseerde media.

1.2. Opmerkingen bij het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties

Mevrouw Turan formuleert onmiddellijk na haar toelichting een aantal opmerkingen bij het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties. Ze noemt het een eerste stap in de goede richting. Het preventieve luik ontbreekt echter in de tekst en van een actieplan om samen met de federale overheid de ondernemer in moeilijkheden bij te staan, is geen sprake. De aanbevelingen betreffen vooral de ondersteuning van herstarters.

De eerste aanbeveling betreft het aanmoedigen van het nemen van berekende ondernemersrisico's door middelen in te zetten op herkansing voor wie na het nemen van risico een zaak of onderneming stopzet of voor wie failliet gaat, bijvoorbeeld door het faciliteren van economisch advies aan herstarters. Mevrouw Turan veronderstelt dat het hier niet om bijkomende middelen gaat maar om een verschuiving van bestaande middelen. Zijn er, naast het faciliteren van economisch advies, nog andere manieren die de indieners voor ogen hebben om herstarters te stimuleren? Waarom wordt er niet gepleit voor de structurele ondersteuning en erkenning van private organisaties bevoegd voor de begeleiding van ondernemers in moeilijkheden en herstarters? Ook UNIZO pleit daar voor. Er wordt ook niets gezegd over hoe aspirant-herstarters zullen worden bereikt. Dat moet volgens mevrouw Turan op een proactieve manier gebeuren. Dat kan bijvoorbeeld door ondernemers die zich na een faillissement of stopzetting opnieuw bij de Kruispuntbank van Ondernemingen inschrijven automatisch begeleiding op maat aan te bieden, zoals UCM voorstelt.

Hoe staan de indieners tegenover het voorstel van UCM om publiek gefinancierde begeleidingstrajecten te verlengen tot minimum drie jaar met een frequentie die aangepast is aan het profiel van de ondernemer en zijn project? Dat zou een betere opvolging van de (her)starter en van zijn business- en liquiditeitsplan mogelijk maken.

De tweede aanbeveling gaat over het grondig benutten van de kansen die het overgedragen Participatiefonds biedt, met het oog op financieringen voor (her)startende ondernemers. Hoe zal dit voornemen concreet worden ingevuld? Is dit een pleidooi om bij het Participatiefonds een kredietformule te ontwikkelen die specifiek gericht is op herstarters of gaat het hier om de bestaande Startlening+ en de kmo-cofinanciering? De financiering via het Participatiefonds is gekoppeld aan begeleiding, de Winwinlening niet. Waarom hier ook geen begeleiding op maat aan koppelen, of tenminste aanbieden? Ondernemers kunnen aankloppen bij PMV voor ondersteuning bij de financiering van hun

project. Ondernemers die in moeilijkheden dreigen te komen door tijdelijke problemen, maar zich engageren om hervormingen door te voeren met het oog op herstel, kunnen voor zover mevrouw Turan weet nergens terecht. Kan ook aan deze ondernemers een mogelijkheid tot ondersteuning worden aangeboden?

Een volgende aanbeveling van het meerderheidsvoorstel gaat over het verbeteren van de financiering van (her)startende ondernemers. Er wordt in de toelichting van het voorstel melding gemaakt van de beperking van blacklisting in de Verenigde Staten, zonder dat daar verder wordt op ingegaan. Nochtans werpt die praktijk ook hier een zeer grote drempel voor herstarters op. De kredieten aan ondernemers worden bijgehouden door de Centrale voor Ondernemerskrediet van de Nationale Bank. Het probleem is echter vooral dat private organisaties, zoals Graydon en Coface, zelf zwarte lijsten samenstellen en aanbieden aan bijvoorbeeld banken, verzekeraars, grote klanten en leveranciers. Daardoor blijft de kredietgeschiedenis de gefailleerden achtervolgen, ook al is hij of zij al lang verschoonbaar verklaard. Als gevolg van de zesde staatshervorming is de kredietbemiddeling tussen ondernemers en banken een regionale bevoegdheid geworden. De Vlaamse regering zou op het high-level overleg met de bankensector moeten pleiten voor een beperking van blacklisting.

De vierde aanbeveling van het voorstel van resolutie gaat over het in contact brengen van gefailleerde ondernemers met ervaringsdeskundigen en de specifieke begeleiding van herstarters. Daar kan mevrouw Turan alleen maar mee instemmen.

In de vijfde aanbeveling gaat over het stimuleren van proactieve detectie en het ten volle benutten van de bevoegdheden die de WCO biedt. Dat kan onder meer door samenwerking met de cijferberoepen. Mevrouw Turan stelt dat het volgens de Graydon-studie 'De WCO voorbij' steeds duidelijker wordt dat het opvangen van de eerste signalen enkel buiten het juridische kader kan gebeuren. Het Vlaams niveau speelt dan ook een belangrijke rol in de proactieve detectie van ondernemingen in moeilijkheden. In de studie wordt daarom een tweesporenbeleid gesuggereerd. Enerzijds ontfermt het gerechtelijk apparaat, en dus de federale regering, zich over de zwaardere cases, die in een iets verder stadium van continuïteitsdreiging zitten. Anderzijds wordt daarbuiten een duidelijk proactief kader ontwikkeld waarbij de Vlaamse regering vanuit haar bedrijfszondersteunende bevoegdheden op vroegtijdige detectie en preventie inzet.

De WCO biedt verschillende mogelijkheden voor vroegtijdige detectie en die moeten, zoals het voorstel van resolutie bepleit, ten volle worden benut. De cijferberoepen zijn als een van de eerste op de hoogte van eventuele problemen en de WCO verplicht hen ook om het bedrijf in kwestie daarover in te lichten. UNIZO vindt deze manier van werken positief, omdat het de preventieve rol van de cijferberoepen vergroot, maar er zijn nog verbeteringen mogelijk. Artikel 12 van de WCO zou kunnen worden aangepast zodat ook boekhouders de Rechtbank van Koophandel mogen inlichten. De rol van de cijferberoepen zou nog kunnen worden uitgebreid door ervoor te zorgen dat zij beter op de hoogte zijn van problemen en meer doorverwijzen naar gespecialiseerde hulporganisaties die de ondernemer kunnen bijstaan. UNIZO pleit voor het afsluiten van een charter met de economische beroepen. De WCO voorziet ook de mogelijkheid om private instellingen die ondernemingen in moeilijkheden begeleiden te erkennen, zoals al besproken.

Om tot een doeltreffende, proactieve detectie te komen, moeten volgens mevrouw Turan niet alleen de mogelijkheden die de WCO biedt ten volle worden benut, maar moet ook Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid nemen en eigen initiatieven opstarten. Het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties mist op dat vlak ambitie. Het preventief bedrijfsbeleid moet worden voortgezet

en uitgebreid naar kleine ondernemingen. Een voorwaarde om van dit instrument gebruik te kunnen maken is dat het bedrijf een eigen vermogen heeft dat minstens de helft is van het maatschappelijk kapitaal. Veel bedrijven in moeilijkheden voldoen niet aan die voorwaarde en worden daardoor uitgesloten van eventuele subsidiëring en begeleiding.

Doordat de tests en analyses zich meestal baseren op jaarrekeningen, verdwijnen heel wat ondernemingen onder de radar en worden problemen te laat vastgesteld. Zowel Graydon als UNIZO bepleiten het gebruik van business intelligence-systemen.

De zesde vraag in het voorstel van resolutie betreft het voorkomen dat ondernemers in moeilijkheden een levenslang stigma meedragen en dus een mentaliteitswijziging bewerkstelligen, bijvoorbeeld door in te zetten op campagnes. Die aanbeveling kan mevrouw Turan enkel bijtreden.

De zevende aanbeveling gaat over het creëren van kennis, transparantie en maximale toegankelijkheid van het bestaande maatregelenpakket voor gefailleerden, maar ook van de bredere, bestaande ondersteuning voor (startende) ondernemingen. Mevrouw Turan merkt op dat zij al sinds de vorige legislatuur aandringt op een grotere transparantie van de bestaande maatregelen en ondersteuningsinstrumenten.

De achtste en negende aanbeveling kan mevrouw Turan enkel ondersteunen. Maar het lid blijft bij haar algemene bedenking dat het voorstel van resolutie van de meerderheid focust op de ondersteuning van herstarters, terwijl over preventie met geen woord gerept wordt, op het stimuleren van proactieve detectie na. Zij maakt zich ook zorgen over de toekomst van het preventief bedrijfsbeleid en de projecten faillissementspreventie. Deze zijn voor verbetering vatbaar, maar dat mag er niet toe leiden dat het kind met het badwater wordt weggegooid. In zijn antwoord op een recente vraag van het lid over de nakende golf van faillissementen had minister Muyters het over 'generieke', breed inzetbare instrumenten. Dat doet het lid vrezen dat er van een beleid specifiek gericht op ondernemers in moeilijkheden niet veel terecht zal komen. Er lopen consultatierondes, er wordt overlegd met stakeholders en minister Muyters heeft beloofd dat hij rond het zomerreces duidelijkheid zou verschaffen over de richting die hij uit wil gaan met het preventief bedrijfsbeleid.

De meerderheidsfracties lijken te vrezen dat steun aan bedrijven in moeilijkheden marktverstoring of concurrentievervalsing zou werken. Maar de Europese regels inzake staatssteun zijn vooral streng wanneer het gaat om grote bedrijven, ze zijn veel minder streng wanneer het gaat om kmo's.

Mevrouw Turan besluit dat het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties een stap in de goede richting is, maar voor haar onvoldoende ver gaat.

1.2.1. Toelichting van het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Jos Lantmeeters (Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 404/1)

Axel Ronse licht het voorstel van resolutie toe en antwoordt daarbij op de opmerkingen van mevrouw Turan. Het lid stelt voorafgaand dat de resolutie van de sp.a-fractie aanbevelingen bevat waarmee hij het eens kan zijn. Mevrouw Turan heeft ook een goede lezing gegeven van het voorstel van de meerderheidsfracties.

Het is correct dat het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties vooral gericht is op het (laten) heropstarten van ondernemers in moeilijkheden. Het is

niet gericht op faillissementspreventie. In de vorige legislatuur werden na een call diverse preventieprojecten gestart, waaronder OndernemersHorizon. In dat project wordt getracht proactief ondernemers met dreigende moeilijkheden te benaderen. Op basis van een screening wordt trajectbegeleiding aangeboden. De mogelijkheid bestaat om over te gaan naar een doorstartbegeleiding. Op basis van de eerste ervaringen blijkt dat de preventieprojecten hun kritieke prestatie-indicatoren maar moeilijk halen, onder meer wegens het aangehaalde criterium dat het bedrijf een eigen vermogen heeft dat minstens de helft is van het maatschappelijk kapitaal. Het is niet evident ondernemingen in moeilijkheden te vinden die daaraan voldoen. De meerderheidsfracties willen de resultaten van de diverse initiatieven en projecten inzake preventie afwachten vooraleer daarover aanbevelingen te doen. Het voorstel van resolutie is dus geen integrale benadering van de problematiek van ondernemers in moeilijkheden.

De verdienste van het voorstel van resolutie van de meerderheid is volgens de heer Ronse wel dat het voor het eerst uitgaat van het principe van de continuïteit van de ondernemer, in plaats van de continuïteit van de onderneming. Het moet de bedoeling zijn de ondernemer die risico's heeft genomen om een eigen zaak te starten maar daarin faalt, te begeleiden en op te vangen. Het is echter niet aan de Vlaamse overheid om in plaats van de ondernemers te gaan ondernemen. Uit het al aangehaalde onderzoek van professor DeVreese van de Hogeschool Gent over de overlevingskansen van herstarters blijkt dat wie herstart betere overlevingskansen heeft dan wie voor de eerste keer een onderneming opricht.

Het doel van het voorstel van resolutie is dat meer mensen in Vlaanderen een eigen zaak starten. Vlaanderen telt weinig starters omdat er een grote angst bestaat om te falen. De Vlaming lijkt risicoavers geworden uit vrees om te mislukken. Het voorstel schuift een aantal principes naar voor om een attitudewijziging ten aanzien van falen te bewerkstelligen.

De heer Ronse overloopt de vragen aan de Vlaamse Regering en antwoordt daarbij op de bedenkingen van mevrouw Turan. De eerste aanbeveling gaat over het aanmoedigen van het nemen van berekende ondernemersrisico's door middelen van de Vlaamse overheid in te zetten op herkansing voor wie na het nemen van risico een zaak of onderneming stopzet of voor wie failliet gaat. Dit kan bijvoorbeeld door het faciliteren van economisch advies aan herstarters. De heer Ronse stelt dat het om een verschuiving van de focus gaat. De indieners willen daarbij niet zover gaan dat ze de minister opleggen om hoeveel middelen het moet gaan en vanwaar ze moeten komen.

De volgende aanbevelingen gaan over het benutten van de kansen die het overgedragen Participatiefonds biedt voor de financiering van (her)startende ondernemers en over het overleg met Febelfin om na te gaan in welke mate de financiering kan worden verbeterd. De heer Ronse stelt dat het om concrete aanbevelingen gaat, die in lijn liggen van wat in het voorstel van de sp.a-fractie wordt gevraagd. Komt er dan een nieuw instrument of wordt de Winwinlening uitgebreid met een formule voor het financieren van herstarters? Dat zijn mogelijkheden, maar het voorstel van resolutie stelt enkel het principe voorop. De uitvoering kan nog verder worden bekeken.

De vierde aanbeveling betreft het in contact brengen van gefailleerde ondernemers met ervaringsdeskundigen en op de specifieke begeleiding van herstarters. De heer Ronse meent dat het duidelijk is dat daarmee naar de werking van de vzw Dyzo wordt verwezen, een organisatie die nu al subsidies van de Vlaamse overheid krijgt. Voor dergelijke initiatieven is een belangrijke rol weggelegd. Mensen die zelf ondernemer in moeilijkheden zijn geweest, zijn het best geplaatst om andere ondernemers en potentiële herstarters te begeleiden.

De volgende aanbeveling gaat over het stimuleren van proactieve detectie en het ten volle benutten van de bevoegdheden die de WCO biedt. Dat kan onder meer door samenwerking met de cijferberoepen. De heer Ronse is het wat dit betreft eens met mevrouw Turan over de grond van de zaak. De Vlaamse overheid moet haar bevoegdheid op dit vlak volledig kunnen benutten. Daarvoor is het wachten op de publicatie van de uitvoeringsbesluiten. Minister Muyters zou daartoe een brief richten aan de federale minister van Justitie Koen Geens. Het is inderdaad belangrijk dat Vlaanderen de mogelijkheid krijgt om organisaties aan te duiden. Voor de heer Ronse kan het echter niet de bedoeling zijn om marktversturend te werken. De overheid kan een aantal tools aanreiken maar moet geen beslissingen van ondernemers in moeilijkheden gaan beïnvloeden, het is de ondernemer zelf die keuzes moet maken. Daarin ziet hij een belangrijk verschil met de benadering in het voorstel van resolutie van de sp.a-fractie.

De zesde aanbeveling gaat over het voorkomen dat ondernemers in moeilijkheden een levenslang stigma meedragen. Er moet naar een mentaliteitswijziging worden gestreefd, bijvoorbeeld door in te zetten op campagnes waarin succesvolle herstarters als rolmodel in beeld worden gebracht. Er zijn zeker creatieve mogelijkheden om een dergelijke campagne op te zetten. Waarom bijvoorbeeld geen 'Dag van het falen' organiseren? Het lid herinnert aan het citaat van Woody Allen: "If you're not failing every now and again, it's a sign you're not doing anything very innovative."

Het creëren van kennis, transparantie en maximale toegankelijkheid van het bestaande maatregelenpakket voor gefailleerden is een vanzelfsprekende aanbeveling. Daartoe worden nu ook al inspanningen geleverd betreft. Het lid verwijst naar de aangekondigde hervorming van de kmo-portefeuille, dat een doeltreffender instrument moet worden, en de samenvoeging van het Agentschap Ondernemen en het IWT. Het is de doelstelling van deze Vlaamse Regering om het bestaande overheidsapparaat voor ondernemers te vereenvoudigen en toegankelijker te maken. Dat is op zich al verbetering voor ondernemers in moeilijkheden, die minder tijd zullen moeten steken in het zoeken naar de juiste ondersteuning.

De laatste aanbevelingen betreffen de aanwending van de nieuwe bevoegdheid inzake toegang tot de beroepen en het evalueren en, indien nodig, hervormen, van de regelgeving inzake het bewijs van basiskennis van bedrijfsbeheer. Zorgen dat een potentieel ondernemer met meer kennis van zaken kan starten, is op zich al een belangrijke vorm van preventie.

1.3. Andere tussenkomsten

Willem-Frederik Schiltz waardeert dat de oppositie in deze problematiek een genuanceerd standpunt inneemt en met een onderbouwd inhoudelijk voorstel komt. Hij verschilt wel van mening met mevrouw Turan over de draagwijdte van het initiatief. Voor Open Vld mag het opvangen en begeleiden van ondernemers in moeilijkheden er niet toe leiden dat wordt bekibbeld op het nemen van risico's. Het durven nemen van risico's om iets nieuws te starten, is net de essentie van ondernemen. De overheid kan en wil de ondernemers niet bij het handje nemen. Belangrijk is wel dat wie een berekend risico heeft genomen maar daarin niet is geslaagd, een nieuwe kans krijgt. Zoals al vermeld, is in de perceptie van de Vlaming falen nog altijd geen optie voor een ondernemer. In andere regio's wordt dat veel positiever bekeken en gaat men uit van de sterkte van de ervaring van de herstarter. Het stigma van de falende ondernemer moet verdwijnen.

Voor de heer Schiltz moet de overheid behoedzaam blijven. Het kan niet de bedoeling zijn om met een subsidiebeleid herstarters in een betere positie te

brengen dan gewone starters. Het kan ook niet de betrachting zijn alle ondernemers te ondersteunen en voor falen te behoeden.

Specifiek wat de laatste aanbeveling betreft, benadrukt de heer Schiltz dat er inderdaad een evaluatie nodig is van de huidige regelgeving omtrent het bewijs van basiskennis van bedrijfsbeheer. De Vlaamse Regering zou moeten kijken naar de situatie van zowel starters als herstarters om na te gaan of ze over voldoende vaardigheden en kennis beschikken om ondernemer te worden. Maar daarbij moet worden opgelet dat er geen extra drempel wordt opgeworpen en de administratieve verplichtingen te groot worden. Een ondernemer moet niet onbesuisd maar wel met het nodige enthousiasme een idee kunnen uitwerken.

Ook *Robrecht Bothuyne* waardeert de bijdrage van mevrouw Turan aan de bespreking van dit thema. Uit het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties blijkt het gedeelde enthousiasme om de problematiek aan te pakken. Voor het lid moeten in eerste instantie de bestaande instrumenten en projecten worden gebruikt om een specifiek beleid voor herstarters te voeren. Zo pleit het voorstel van de sp.a-fractie voor het uitrollen van een systeem van boekhoud- en businessplancheques, terwijl de bestaande kmo-portefeuille al een sterk instrument is dat ook voor herstarters nuttig kan zijn. Inzake financiering biedt het bestaande Participatiefonds een opportuniteit voor de herstarters daar waar de banken afhaken. Dyzo, de fusie van Efrem en Tussenstap, doet nuttig werk en verdient ondersteuning.

De heer Bothuyne is het niet eens met de opmerking dat het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties geen aanbevelingen bevat inzake preventie. Van de negen aanbevelingen zijn er volgens het lid zes die een element van preventie bevatten omdat ze de kwaliteit van het ondernemerschap willen stimuleren, onder meer door het verhogen van de transparantie en de kennis. Met de nieuwe bevoegdheden die in de zesde staatshervorming zijn overgedragen, kan een beleid op maat worden gevoerd dat ook voor herstarters nuttig is en een preventief luik bevat. Het voorstel van resolutie kan een aanleiding zijn om daarin een grote stap vooruit te zetten en herstarters meer kansen te geven.

Güler Turan stelt tevreden vast dat problematiek van herstarters hiermee op de agenda is gezet, want in het regeerakkoord noch in de beleidsnota Economie werd gerept over dit onderwerp. Het lid neemt akte van het antwoord van de heer Ronse dat het preventieve luik nog kan worden uitgewerkt en van de verwijzing naar de hervormingsoefening van minister Muyters. De voorstellen van resolutie kunnen de minister daarbij wijzen op de specifieke noden van deze groep ondernemers.

De heer Schiltz benadrukte dat risico nemen eigen is aan ondernemen. De sp.a-fractie pleit volgens mevrouw Turan geenszins voor betutteling van ondernemers of voor het opwerpen van nieuwe drempels voor het ondernemerschap. De overheid moet de ondernemers niet bij het handje nemen, maar moet een goed klimaat om te ondernemen creëren, zonder daarbij blind te zijn voor het hoge aantal faillissementen. De mogelijkheid moet worden geboden om bij dreigende problemen daarover een gesprek aan te gaan en begeleiding te zoeken.

In beide voorstellen van resolutie wordt de financiering van herstarters aangekaart. Indien die ondersteuning wordt verleend, mag de overheid daar volgens mevrouw Turan begeleiding en een traject aan koppelen.

Over de vele aspecten die niet in het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties aan bod komen, werden goede ideeën aangedragen door onder meer UNIZO, UCM en Graydon. Vlaanderen kan volgens mevrouw Turan meer doen

dan het vandaag doet. Het lid wil afwachten wat nog zal worden uitgewerkt, maar het preventieve luik blijft voor haar belangrijk. Een ondernemer heeft inderdaad het recht om te falen, maar een faillissement van een bedrijf heeft ook gevolgen voor andere personen en andere bedrijven. Het lid meent dat de overheid een helpende hand moet reiken bij dreigende moeilijkheden, zonder de verplichting die aan te nemen. Dat aanbod moet zo breed en zo duidelijk mogelijk zijn. De overheid kan voor de begeleiding een beroep doen op de erkende organisaties die daarvoor over de knowhow beschikken.

De fractie van het lid zal zich onthouden bij de stemming over het voorstel van resolutie van de meerderheid omdat het, gelet op het grote aantal faillissementen, een te kleine stap vooruit is.

2. Stemmingen

Het voorstel van resolutie van Güler Turan en Bart Van Malderen betreffende faillissementspreventie en een tweede kans voor ondernemers (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 396/1) wordt verworpen met 9 stemmen tegen 2.

Het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Jos Lantmeeters betreffende de begeleiding, het opvangen en laten heropstarten van ondernemers in moeilijkheden (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 404/1) wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Jos LANTMEETERS,
waarnemend voorzitter

Martine FOURNIER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Dyzo	vzw die ondernemers in moeilijkheden begeleidt (fusie van Efrem en Tussenstap)
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
NSZ	Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
scHulp	vzw voor schuldhulpverlening voor handelaars en handelsvennootschappen
UCM	Union des Classes Moyennes
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WCO	wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen